

**АНКЕТУВАННЯ БАТЬКІВ ГЛУХИХ ДІТЕЙ
ЯК МЕТОД ПРОФІЛАКТИКИ ТА ВИБОРУ СТРАТЕГІЇ
ОРТОДОНТИЧНОГО ЛІКУВАННЯ**

Курсєдова Віра, доктор медичних наук,
професор,
Полтавський державний медичний
університет
Сокологорська-Никіна Юлія, асистент,
Полтавський державний медичний
університет

Порушення сенсорного розвитку, а саме порушення слуху – це один із різновидів порушення здоров'я – детермінант соціального дефекту, соціальна недостатність та інвалідність. Інтерес до вивчення особливостей стоматологічного здоров'я і надання стоматологічної, зокрема ортодонтичної, допомоги дітям із вадами слуху в науковців із різних країн світу щороку зростає. Однак, незважаючи на те, що люди із вадами слуху дуже потребують стоматологічної допомоги, вони рідко за нею звертаються. Ортодонтична патологія в дітей із сенсорною депривацією складає 100 %.

Для оцінки ортодонтичної просвіти батьків дітей із депривацією слуху та оцінки ролі батьків у формуванні ортодонтичного здоров'я дітей із вадами слуху було проведено опитування за допомогою розробленої анкети. За результатами опитування батьків дітей із вадами слуху було виявлено низький рівень усвідомлення наявної ортодонтичної патології в їх дітей.

Ключові слова: інвалідність, діти із вадами слуху, зубоцелєнна аномалія, анкетування

Sensory impairment, namely hearing impairment, is a type of health disorder - a determinant of social defect, social insufficiency and disability. The interest in studying the features of dental health and providing dental, including orthodontic, care for children with hearing impairments among scientists from around the world is growing every year. However, despite the fact that people with hearing impairments are in dire need of dental care, they rarely seek it. Orthodontic pathology in children with sensory deprivation is 100 %.

To assess the orthodontic education of parents of children with hearing deprivation and to assess the role of parents in the formation of orthodontic health of children with hearing impairments, a survey was conducted using a questionnaire. According to the results of the survey of parents of children with hearing impairments, a low level of awareness of the existing orthodontic pathology in their children was revealed.

Key words: disability, children with hearing impairments, dental anomaly, questionnaire

Однією з основних умов сьогодення, які визначають повноцінний розвиток дитини, є її здоров'я [6]. На сьогоднішній день одним із завдань, що визначені в Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, є формування гармонійно розвиненої, морально і фізично здорової

особистості, яка з відповідальністю ставиться до свого здоров'я. Проблеми інвалідності в Україні тісно пов'язані з різними аспектами соціальної політики держави. Саме тому вирішення її загальних і приватних питань залежить від економічного, політичного, культурного рівня країни та, пасамперед, відображають соціальну зрілість і етичну повноцінність. Здоров'я дитячого населення прямо пропорційно впливає на майбутні соціально-демографічні та соціальні показники країни [3].

Одним із різновидів порушення здоров'я – детермінантів соціального дефекту, соціальної недостатності, інвалідності – є порушення сенсорного розвитку. Саме тому в контексті вивчення інвалідності особливий інтерес викликає вивчення глухих і слабочуючих, які, на відміну від інших категорій людей з інвалідністю, мають власну мову спілкування, з культурою, існування якої було підтверджено результатами різних досліджень і закріплено Конвенцією ООН [6].

Досить актуальним питанням сьогодення залишається соціальна підтримка дітей із вадами слуху та їх сімей. Точні дані про кількість глухих і слабочуючих дітей в Україні знайти досить важко, але відомо, що на 1 вересня 2006 року було діагностовано порушення слуху у 30896 дітей. Через те, що існують значні проблеми із раннім виявленням вад слуху дані є неповними. Достеменно відомо, що на 2018 рік кількість дітей із вадами слуху ніяк не знизилась, а лише зросла. Крім того тотальна чи часткова втрата слуху в більшості випадків виникає в ранньому дитинстві, отже майже всі дорослі з порушеннями слуху – це діти із порушеннями слуху, які вже інтегрувались в суспільство. Нажаль в нашій країні склалась ситуація, за якої категорія дітей із вадами слуху протягом довгого часу залишалась та залишається соціально незахищеною, а інколи навіть ізольованою від соціуму. За рахунок того, що діти із вадами слуху перебувають здебільшого в спілкуванні з власними сім'ями, воно, в деякій мірі, стають ізольованими від суспільства та позбавлені можливості вести нормальний повноцінний спосіб життя. В той же час батьки, що виховують дітей із сенсорною депривацією досить часто стикаються з безліччю проблем, такими як обмеження інформації, відсутність соціальної та психологічної підтримки, незнання своїх прав та соціальних послуг, які передбачені державою для даної категорії [2].

З року в рік зростає інтерес до вивчення особливостей стоматологічного здоров'я і надання стоматологічної допомоги дітям із вадами слуху в науковців із різних країн світу. Люди із вадами слуху дуже потребують стоматологічної допомоги, але рідко за нею звертаються [5].

Мета: оцінити за даними авторської анкети рівень стоматологічної, а саме, ортодонтичної просвіти батьків дітей із депривацією слуху та визначити роль батьків у формуванні ортодонтичного здоров'я дитини.

Матеріали та методи. Спосіб нашого дослідження – анкетний. Ми не ставили собі за мету розробку всеосяжного опитувальника, адже анкети великого обсягу можуть бути важкими для заповнення. В анкетуванні прийняли участь 29 батьків дітей із вадами слуху, що навчаються в Полтавській спеціальній загальноосвітній школі-інтернаті з цілодобовим

перебуванням для глухих дітей. Під час ортодонтичного огляду учнів школи в усіх дітей зустрічалась ортодонтична патологія без винятку у 100 %. Карієс зустрічався у 77,05 % оглянутих дітей із депривацією слуху [4].

Анкетування для батьків було анонімним, заочним та індивідуальним.

Для цього нами була розроблена анкета для батьків глухих дітей чи офіційних їх представників в рамках програми «Покращення стоматологічного здоров'я дітей із вадами слуху лікувально-профілактичними ортодонтичними заходами». Анкета для батьків складалась з 7 питань:

1. Чи вважаєте ви, що ваша дитина має нерівні зуби?
 - Так
 - Ні
2. Чи проводився раніше огляд вашої дитини лікарем-ортодонтом на наявність нерівних зубів?
 - Ні
 - Так
3. Чи вважаєте Ви за необхідне проведення ортодонтичного лікування у дитини?
 - Так
 - Ні
4. Якщо «так», то підкресліть основну перепону для виконання ортодонтичного лікування у дитини (або додайте свою причину):
 - Ортодонтичне лікування є досить вартісним;
 - Потрібно багато часу для контролю за лікуванням;
 - Не вважаю, що потрібно лікуватись саме зараз;
 - Інше _____
5. Чи вважаєте ви, що нерівні зуби негативно впливають на здоров'я?
 - Так
 - Ні
6. Чи вважаєте ви, що нерівні зуби впливають на привабливість вашої дитини для однолітків ?
 - Так
 - Ні
7. Чи вважаєте ви, що стан зубів та посмішка впливають на вибір майбутньої професії вашої дитини?
 - Так
 - Ні

Результати анкетування батьків вказували на досить незначну компетентність батьків дітей із вадами слуху, що стосується питань стоматологічного, а саме ортодонтичного, здоров'я в своїх дітей

На думку більшості батьків (55,17 %) їх дитина має нерівні зуби. Тобто незважаючи на те, що всі обстежені діти мають ортодонтичну патологію, лише кожен другий з батьків звертає на це увагу.

В той же час, на жаль, лише 37,93 % батьків пройшли консультацію дитини в лікаря-ортодонта.

Проте, згідно результатів анкетування 75,86 % батьків вважають, що їх дитині необхідне ортодонтичне лікування. Більшість з них, а саме 31,03 % основною перешкодою до ортодонтичного лікування вважають вартість лікування, 27,59 % не вважають, що лікуватись ортодонтично потрібно саме зараз і можна відкласти похід до ортодонта на деякий час. Для 17,24 % батьків негативним моментом та відмовою від ортодонтичного лікування є те, що для лікування потрібно багато часу для контролю за лікуванням.

Нажаль, є батьки (55,17 %), які не вважають, що патологія прикусу має негативний вплив на здоров'я їх дітей. В той же час більшість респондентів (62,1 %) вважають, що нерівність зубів може впливати на привабливість їх дітей перед однокласниками. І лише 34,48 % опитаних батьків відзначають, що стан зубів та посмішка мають вплив на вибір професії в майбутньому.

Таким чином, за результатами опитування батьків дітей із вадами слуху, було виявлено низький рівень усвідомлення наявної ортодонтичної патології в їх дітей. Знайдено, що більшість батьків не досить вірно розуміють свою роль в цьому питанні.

Для підвищення рівня знань батьків з приводу ортодонтичної просвіти необхідно проводити профілактичні стоматологічні та ортодонтичні огляди в дітей із вадами слуху для виявлення патології прикусу. Для стоматологічної та ортодонтичної просвіти серед батьків треба здійснювати такі заходи як проведення лекцій, бесід, покази фільмів про стоматологічну та ортодонтичну захворюваність, про профілактику стоматологічної та ортодонтичної патології, необхідність їх лікування.

Взаємодія навчального закладу, де проводять найбільше часу діти із вадами слуху також є необхідною умовою для підвищення ортодонтичної просвіти як у дітей, так і їх батьків, адже найкращих результатів у роботі можна досягти, якщо вчителі і батьки будуть діяти узгоджено з лікарем-ортодонтом та лікарем-стоматологом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Большаков Н. В. От девиации к идентичности: трансформация научных подходов к пониманию глухоты. *ЖССА*. 2016. № 2. С. 159-173.
2. Борисова О. О. Соціально-педагогічна робота з сім'ями, які мають дітей з вадами слуху. 2018.
3. Про становище осіб з інвалідністю в Україні. Національна доповідь. Міністерство соціальної політики України, ДУ науково-дослідний інститут соціально трудових відносин. Київ, 2013. 198 с.
4. Курасова В., Сокологорська-Нікіна Ю. Особливості первинного стоматологічного та ортодонтичного огляду лікарем-ортодонтом дітей, що мають вади слуху. *Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, психологічний, корекційний і медичний аспекти* : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., м. Полтава, 13-14 квітня 2017 р. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2017. С. 173-178.
5. Bruner C. From child health coverage to healthy child development. *J Pediatrics*. 2010. № 157(1). P. 3-4.
6. Vignehsa H. et al. Dental health of disabled children in Singapore. *Australian Dental Journal*. 1991. № 36 (2). P. 151-156.